

Byla C-13/20**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2020 m. sausio 14 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Cour d'appel de Bruxelles (Belgija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. gruodžio 20 d.

Ieškovė:

Top System

Kita apeliacinio proceso šalis:

Belgijos valstybė

1. Ginčo dalykas ir faktinės aplinkybės

- 1 Viešojo administravimo institucijų personalo atrankos ir užimtumo tarnyba (toliau – *Selor*) turi paraiškų pateikimo internetu sistemą.
- 2 Bendrovė *Top System* (toliau – *Top System*) kuria kompiuterines programas. Ji sukūrė savo sistemą „Top System Framework“ (toliau – TSF). TSF sukurta naudojant *Microsoft* „.NET Framework“ priemonių rinkinį, palengvinantį programuotojų darbą, kurį TSF papildė papildomomis funkcijomis arba patobulinimais.
- 3 Siekiant, kad *Selor* galėtų tvarkyti internetu pateiktas paraiškas, *Selor* prašymu bendrovė *Top System* sukūrė įvairias naujas taikomas programas (toliau – *Selor* taikomosios programos), įskaitant „Selor Web Access“ (SWA), kuri buvo pristatyta 2004 m. kovo mėn.
- 4 Šias *Selor* taikomas programas sudaro, pirma, „individualiai“ sukurti elementai, kuriais tenkinami *Selor* poreikiai ir reikalavimai, ir, antra, iš TSF paimti elementai.

- 5 *Top System* ir *Selor* bendradarbiauja daug metų. Nuolat kylant problemoms, pati *Selor* ieškojo sprendimo. 2019 m. pradžioje *Top System* nustatė TSF, kuri įdiegta su *Selor* taikomosiomis programomis, techninius pakeitimus.
- 6 2019 m. vasario 2 d. nutartimi *Tribunal de commerce de Bruxelles* (Briuselio komercinis teismas) pirmininkas patenkino *Top System* pateiktą ieškinį dėl areštuojamo turto aprašymo.
- 7 Paskirtas ekspertas savo ataskaitoje nurodo:
- „Remiantis surinktais duomenimis matyti, kad Solar tikrai dekompiliavo Top System duomenų rinkmenas, siekdama sukurti šaltinio kodus; labai tikėtina, kad siekdama tai padaryti Selor pasinaudojo tokia priemone kaip „Reflector“ (kurios bent vieną pavyzdį Selor turi [X] darbo kompiuteryje) (...).*
- Nustatėme du konkrečius šaltinio kodų, kurių pakeitimai buvo atlikti 2008 m. gruodžio 19 d., pavyzdžius; tuo metu buvo pakeistos visos šios bylos rinkmenos: konstatuojame, kad visos nuorodos į dvejetainę „Top System“ versiją buvo pakeistos nuorodomis į tą dieną pridėto šaltinio kodo versiją.“*
- 8 2009 m. liepos 6 d. *Top System* padavė į teismą Belgijos valstybę, be kita ko, prašydama:
- konstatuoti, kad *Selor* dekompiliavo TSF, pažeisdama išimtinę *Top System* teises, taip suklastodama kūrinių, ir
 - įpareigoti Belgijos valstybę atlyginti *Top System* žalą, kuri atsirado dėl TSF šaltinio kodų dekompiliavimo ir nukopijavimo.
- 9 2013 m. kovo 19 d. sprendimu *Tribunal de première instance de Bruxelles* (Briuselio pirmosios instancijos teismas) ieškinį pripažino nepagrįstu.
- 10 *Top System* kreipėsi į *Cour d’appel de Bruxelles* (Briuselio apeliacinis teismas), kuriame toliau laikosi savo reikalavimo.

2. Nagrinėjamos nuostatos

1991 m. gegužės 14 d. Tarybos direktyva 91/250/EEB dėl kompiuterių programų teisinės apsaugos

- 11 4 straipsnyje nustatyta:

„Apribojimai

Vadovaujantis 5 ir 6 straipsnių nuostatomis, autoriaus teisių turėtojo išimtinės teisės, kaip apibrėžta 2 straipsnyje, apima teisę pačiam arba leisti kitam:

a) nuolat arba laikinai bet kokiomis priemonėmis ir forma atgaminti visą kompiuterių programą arba jos dalį. Jei kompiuterio programos įdiegimui, peržiūrėjimui, paleidimui, perdavimui ar saugojimui būtinas toks atgaminimas, tokiems veiksams reikia gauti autoriaus teisių turėtojo leidimą;

b) versti, pritaikyti, sutvarkyti ar kitaip pakeisti kompiuterio programą bei atgaminti šių veiksmų rezultatus, nepažeidžiant asmens, kuris keičia programą, teisių;

<...>“

12 5 straipsnyje nustatyta:

„Apribojimų išimtys

1. Jei nėra konkrečių sutartinių nuostatų, 4 straipsnio a ir b punktuose nurodytiems veiksams nereikia autoriaus teisių turėtojo leidimo, kai tokie veiksmai yra būtini tam, kad kompiuterio programą teisėtai įsigijęs asmuo galėtų ją naudoti pagal paskirtį ir taisyti jos klaidas.

<...>“

13 6 straipsnyje nustatyta:

„Dekompiliavimas

1. Autoriaus teisių turėtojo leidimas nebūtinas, kai kodo atgaminimas (atkūrimas) ir jo vertimas, kaip apibrėžta 4 straipsnio a ir b punktuose, yra būtini, norint gauti informaciją apie tai, kaip užtikrinti savarankiškai sukurtos kompiuterio programos suderinamumą su kitomis programomis, jei laikomasi šių sąlygų:

a) tokius veiksmus atlieka licenciją turintis asmuo arba kitas teisę naudoti programos kopiją turintis asmuo arba jų įgaliotas tai atlikti asmuo;

b) suderinamumui užtikrinti būtina informacija anksčiau nebuvo laisvai prieinama a punkte nurodytiems asmenims ir

c) tokie veiksmai atliekami tik su tomis originalios programos dalimis, kurios yra būtinos suderinamumui užtikrinti.

2. Informaciją, gautą pagal šio straipsnio 1 dalies nuostatas, draudžiama:

a) naudoti kitiems tikslams, o ne savarankiškai sukurtos kompiuterio programos suderinamumui užtikrinti;

b) perduoti kitiems asmenims, išskyrus, kai tai būtina savarankiškai sukurtos kompiuterio programos suderinamumui užtikrinti; ir

c) naudoti kokiai nors savo išraiška iš esmės panašiai kompiuterio programai sukurti, pagaminti ar parduoti, arba kitam veiksmui, kuris pažeidžia autorių teises.

3. Vadovaujantis Berno konvencijos dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos nuostatomis, šio straipsnio nuostatų negalima aiškinti taip, kad jos leistų jį taikyti nepagrįstai pažeidžiant teisėtus autoriaus teisių turėtojo interesus, ar prieštarautų įprastam kompiuterio programos naudojimui.“

3. Šaliu argumentai

Selor

- 14 *Selor* pripažįsta dekompiliavusi dalį TSF, kurios funkcijos buvo integruotos į *Selor* taikomąsias programas, siekdama deaktyvuoti neveikiančią funkciją.
- 15 Visų pirma *Selor* tvirtina, kad remiantis jos ir *Top System* sutartinių santykių tvarką nustatančiomis nuostatomis *Top System* atsisakė remtis savo autorių teisėmis dėl bet kokio naudojimosi taikomosiomis programomis. Tuo remdamasi *Selor* manė turinti teisę naudotis visų *Top System* pateiktų taikomųjų programų šaltiniais, įskaitant galimybę jai pačiai jais naudotis juos dekompiliuojant.
- 16 *Selor* taip pat tvirtina, kad dekompiliacija buvo leidžiama remiantis Direktyvoje 91/250 įtvirtintomis teisės nuostatomis. *Selor* laikosi nuomonės, kad dėl kūrimo klaidų, darančių įtaką *Top System* sukurtai programai (visų pirma dviem TSF programos taikomosioms programoms), ir netinkamos pastarosios reakcijos siekiant išspręsti jos nurodytas problemas, tapo neįmanoma naudoti programą pagal jos paskirtį, ir tai pateisino jos dekompliavimą. *Selor* taip pat remiasi savo teise „išbandyti, nagrinėti ar patikrinti, kaip veikia“ programa, „kad galėtų nustatyti idėjas ir principus“, kuriais grindžiamos atitinkamos TSF funkcijos, siekiant išspręsti jų keliamus trikdžius (Direktyvos 91/250 5 straipsnio 3 dalis).

Top System

- 17 *Top System* kaltina *Selor* dekompiliavus jos TSF programą be leidimo pagal sutarties ar teisės aktų nuostatas. Be to, ji pažymi, kad ji tam būtų prieštaravusi, motyvuodama tuo, kad „taikomosis programos yra ne tas pats, kas *Framework TSF*“. Ji mano, kad TSF buvo sukurta ne *Selor*, ir kad *Selor* nefinansavo šios TSF, kuri yra pačios *Top System* kūrinys ir išimtinai jai priklauso.
- 18 Kiek tai susiję su pagal teisės aktus suteikiama dekompiliavimo galimybe, ji tvirtina, kad tą galima daryti tik siekiant užtikrinti programų suderinamumą (direktyvos 6 straipsnis), o ne ištaisyti klaidas (direktyvos 5 straipsnio 1 dalis), kurių buvimą ji, be kita ko, ginčija. Jeigu apeliacinis teismas nuspręstų teisės akto nuostatą (kuria į nacionalinę teisę perkeliama direktyvos 5 straipsnis) aiškinti taip, kad pagal ją leidžiama ištaisyti klaidas, *Top System* prašo, kad jis pateiktų

prejudicinį klausimą Teisingumo Teismui. Be to, *Top System* tvirtina, kad nors dekompiliavimas yra pateisinamas pastaruoju atveju, jis turi būti atliekamas laikantis griežtų direktyvos 6 straipsnyje nustatytų sąlygų.

- 19 Kalbant apie direktyvos 5 straipsnio 3 dalyje nurodytą išimtį, *Top System* teigia, kad *Selor* programuotojai dekompiliavimą atliko ne tik testavimo aplinkoje, bet ir kūrimo aplinkoje.

4. Apeliacinio teismo vertinimas

- 20 Apeliacinis teismas pažymi, kad *Top System* pateikė ne visus *Selor* taikomųjų programų šaltinių kodus.
- 21 Vis dėlto, kai nevykdoma sutartis, *Selor* turėtų pareikalauti, kad *Top System* jai perduotų šaltinio kodus, o ne dekompiliuoti šį kodą. Atsižvelgiant į tai, kad ji nepareikalavo, kad *Top System* jai pateiktų šaltinio kodus, kuriuos gauti ji turėjo teisę pagal sutartį, ir sąmoningai ėmėsi veiksmų, kurie nepatenka į sutarties įgyvendinimo apimtį, *Selor* turi įrodyti, kad ji laikėsi dekompiliavimui teisės aktuose nustatytų sąlygų.
- 22 Apeliacinis teismas pateikia šalių argumentų santrauką. *Top System* teigimu, yra tik du atvejai, kai galima dekompiliuoti: gavus autoriaus leidimą ir siekiant suderinamumo (direktyvos 6 straipsnis). Vis dėlto, priešingai, nei nuspręsta priimtame sprendime, dekompiliuoti negalima, kai siekiama ištaisyti klaidas. Kita vertus, *Selor* mano, kad klaidas ištaisyti dekompiliuojant leidžiama pagal nacionalinės teisės nuostatą (kuria perkeliama direktyvos 5 straipsnio 1 dalis), nes pagal šią nuostatą leidžiama imtis visų direktyvos 4 straipsnio b punkte nurodytų veiksmų, taigi ne tik išversti, pritaikyti, sutvarkyti, bet ir „kitais pakeisti kompiuterio programą bei atgaminti šių veiksmų rezultatus“.
- 23 Apeliacinis teismas atmeta direktyvos 5 straipsnio 3 dalimi grįstą išimtį. Iš tiesų, pagal šią nuostatą asmeniui, turinčiam teisę naudotis kompiuterinės programos kopija, leidžiama tik išbandyti, nagrinėti ar tikrinti, kaip veikia programa, siekiant nustatyti idėjas ir principus, kuriais remiasi programos elementai, jei tai daroma teisėtai įdiegiant, peržiūrint, paleidžiant, perduodant arba saugant programą. Apeliacinis teismas laikosi nuomonės, kad *Selor* atliktu dekompiliavimu akivaizdžiai viršijama tai, kas leidžiama.
- 24 Taigi reikia išsiaiškinti, ar dekompiliavimas, kai dekompiliuojama visa kompiuterinė programa arba jos dalis, yra vienas iš Direktyvos 91/250 4 straipsnio a ir b punkte numatytų veiksmų, kuriuos gali atlikti teisėtas programos naudotojas, siekdamas ištaisyti klaidas.
- 25 Nei direktyvoje, nei jurisprudencijoje nėra pakankamai aiškaus išaiškinimo, kad būtų galima atsakyti į šį naują direktyvos aiškinimo klausimą, kuris apskritai yra svarbus siekiant vienodai taikyti Sąjungos teisę.

5. Prejudiciniai klausimai

26 Apeliacinis teismas pateikia Teisingumo Teismui šiuos klausimus:

- Ar 1991 m. gegužės 14 d. Tarybos direktyvos 91/250/EEB dėl kompiuterių programų teisinės apsaugos 5 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją teisėtai kompiuterinę programą įsigijusiam asmeniui leidžiama dekompiliuoti ją visą arba jos dalį, kai toks dekompiliavimas būtinas, siekiant jam sudaryti galimybę ištaisyti klaidas, kurios daro įtaką tos programos veikimui, įskaitant atvejį, kai atliekant ištaisymo veiksmus deaktyvuojama funkcija, kuri daro įtaką tinkamam taikomosios programos, kurios dalis yra ši programa, veikimui?
- Jei taip, ar turi būti laikomasi dar ir direktyvos 6 straipsnyje nustatytų ar kitų sąlygų?